

YTTRANDE

Dnr N2016/05511/ITP

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 14 december 2016

Slutbetänkande av 2015 års postlagsutredning Till sista utposten. En översyn av postlagstiftningen i ett digitaliserat samhälle (SOU 2016:54)

Sammanfattning

SPF Seniorerna föreslår att den samhällsomfattande tjänsten för paket utreds.

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att Post- och telestyrelsen ska ges rätt att meddela föreskrifter om skäl för undantag från kravet på femdagarsutdelning och femdagarsinsamling.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att

- ett nytt bemyndigande att meddela föreskrifter om villkor för utdelning införs i lag samt att Post- och telestyrelsen ges rätt att meddela sådana föreskrifter,
- det ska krävas av den som tillhandahåller en posttjänst att på begäran överlämna sådana uppgifter om sin ekonomi och verksamhet som är nödvändiga för uppföljning och bevakning till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, samt att
- postnummersystemet ska hållas tillgängligt till ett kostnadsorienterat pris på tillhandahållarens webbplats.

Allmänt

Förvisso är utredningens slutsats att det är dags för en omprövning av det allmännas ansvar för postservice förståelig och utredningens ambition att precisera detta ansvar vällovlig. Samtidigt bör behoven hos alla intressenter beaktas då brevvolymerna faller, den digitala kommunikationen ökar, e-handeln växer och urbaniseringen tilltar.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

Den svenska glesbygden avfolkas. I synnerhet yrkesverksamma yngre människor lämnar för städerna, medan en åldrande befolkning stannar kvar på landsbygden. Tidpunkten är med andra ord illa vald för att försämra en så samhällsviktig verksamhet som postutdelning och postinsamling.

SPF Seniorerna menar att postverksamheten bör regleras med tanke på dess betydelse för samhället och dess invånare. Förbundet förordar en reglering som i första hand ser till den enskildes behov och bygger på ambitionen att gynna både invånare och samhället.

En reglering ska vara till för att garantera postkunderna en godtagbar postservice oavsett var i landet kunden har sin hemvist. Reglering behövs också för att undvika att tillhandahållaren utnyttjar möjlig flexibilitet till förfång för postkunden. Särskilt gäller detta i förhållande till äldre i glesbygd. Behovet hos den åldrande befolkningen i glesbygd bör tillfredsställas på motsvarande sätt som andra invånares behov tillgodoses. Dessutom skulle ett tydligare regelverk i sig underlätta tillsynen av postmarknaden.

11.1 Utredningens tidigare överväganden

SPF Seniorerna föreslår att den samhällsomfattande tjänsten för paket utreds.

I Finland finns möjlighet att regionvis öppna den samhällsomfattande posttjänsten för paket till fler distributörer. De företag som har de bästa förutsättningarna utses att konkurrera med varandra. Ett företag kan utses för olika delar, en eller flera marknader, och på hela eller delar av den geografiska marknaden.

Utredningens analys pekar på att marknaden för paketedistribution har en förhållandevis välutvecklad konkurrens och att servicen bland de största distributörerna håller en servicenivå som i hög grad täcker användarnas behov. Samtidigt uttrycker utredningen att den inte haft möjlighet att genomföra en omfattande analys på den tid som ställts till utredningens förfogande.

Av ovannämnda skäl anser SPF Seniorerna att den samhällsomfattande tjänsten för paket bör utredas i syfte att uppfylla intention i Europeiska unionens postdirektiv. Det vill säga att gradvis konkurrensutsätta postsektorn under kontrollerade former, samtidigt som tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster garanteras.

11.2 Förtydligande av samhällsuppdragets omfattning

SPF Seniorerna delar utredningens uppfattning att omfattningen av Postnords samhällsuppdrag bör förtydligas.

Ett förtydligande av omfattningen av Postnords samhällsuppdrag bör enligt SPF Seniorerna innebära ett långtgående, och jämfört med dagens situation åtminstone likvärdigt, ansvar i förhållande till den enskilde och det allmänna.

11.2.1 Undantag från femdagarsutdelning

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att Post- och telestyrelsen ska ges rätt att meddela föreskrifter om skäl för undantag från kravet på femdagarsutdelning och femdagarsinsamling.

Frågan om undantag från postlagens krav på utdelningsfrekvens är en politisk fråga med hänsyn till de konsekvenser dess olika lösningar får för samhället. SPF Seniorerna menar därför att det vore fel att överlämna den till en myndighet.

SPF Seniorerna kan trots det sagda acceptera att vissa geografiska förhållanden ska kunna möjliggöra undantag från femdagarsregeln, men det ska då röra sig om extrema förhållanden. Detta bör framgå redan av lagstiftningen.

SPF Seniorerna avvisar förslaget att öppna för så kallade ”frivilliga överenskommelser” om postutdelning och postinsamling, vilka till exempel kan innebära utdelning och insamling färre dagar i veckan. Den enskilda åldriga postkunden riskerar i en sådan situation att vara i så starkt underläge att hen känner sig tvingad att acceptera nyordningen. Situationen där postkunder till exempel tvingas välja mellan tät utdelning och närhet till brevlådan kan bli utpressningsliknande och därmed vara oacceptabel.

11.2.2 Reglering av gällande utdelningspraxis

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att ett nytt föreskriftsbemyndigande att meddela föreskrifter om villkor för utdelning införs i lag samt att Post- och telestyrelsen ges rätt att meddela sådana föreskrifter.

Postutdelning är väsentlig för många invånare – inte minst äldre och glesbygdsbor – liksom för samhället i sin helhet. SPF Seniorerna menar att det är nödvändigt att de överväganden som blir aktuella i sammanhanget görs under myndighetsansvar eftersom det är en fråga om att reglera den samhällsomfattande posttjänstens utsträckning. Frågan är med andra ord alltför viktig för att lämnas över till en tillhandahållare av posttjänster med eget ekonomiskt intresse i saken.

SPF Seniorerna har i sitt yttrande över 2015 års postlagsutrednings delbetänkande *Som ett brev på posten (SOU 2016:27)* uttalat sitt ogillande över förslagen till försämringar av posttjänsten. Det ska inte krävas en dator eller smart telefon för att kommunicera. Seniorer som grupp har den lägsta användningen och vanan med internet och datorer. Staten ska garantera god postservice i hela landet.

11.3 Tillhandahållare av posttjänster ska lämna uppgifter på begäran

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det ska krävas av den som tillhandahåller en posttjänst att på begäran överlämna sådana uppgifter om sin ekonomi och verksamhet som är nödvändiga för uppföljning och bevakning till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

För att möjliggöra analyser av marknaden och för att i tid kunna avvärja faran för att servicen försämras eller uteblir i utsatta områden, är det angeläget att regeringen eller dess myndighet får in uppgifter om ekonomi och verksamhet från den som tillhandahåller en posttjänst. Detta gäller såväl tillhandahållare som omfattas av tillståndskrav som de som inte omfattas av sådant krav.

11.4 Tillgång till postnummersystemet

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att postnummersystemet ska hållas tillgängligt till ett kostnadsorienterat pris på tillhandahållarens webbplats.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsstyrelse beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Jan Vikenheim deltagit.

A handwritten signature in blue ink that reads 'Christina Rogestam'.

Christina Rogestam
Förbundsordförande